

## Hastalıklar

Şu sırada en önemli kene hastalıklarının başında Borreliose ve FSME gelmektedir.

### ■ FSME

FSME hayati tehlikeye sebep verebilen, menenjit hastalığına yol açabilen bir virustur. Aşı ile korunabilirsiniz. Kenenin vücuttan hemen uzaklaştırılması sizi korumaz, çünkü kenenin sokması ile virus vücuda bulaşacaktır. FSME ye karşı tedavi yoktur. Fakat bu virus belirli coğrafi bölgelerde gözükmemektedir.

### ■ Borreliose

Bu hastalık bir bakteri ile ortaya çıkar. Borrelioseye karşı aşı yoktur. Kene ile bulaşan hastalıklardan en çok gözükendir ve kenenin olduğu her yerde rastlanır. Erken teşhis edilirse çoğu vaka antibiyotik ile tedavi edilir. Bu da ilacın yüksek dozlu olmasına, uzun süreli verilmesine ve hastalık evresine bağlıdır. Teşhis kolay değildir. Çünkü elde bulunan testlerin sonucuna her zaman güvenilemez, ya da tanısı kolay değildir. Bundan ötürü hastalık çoğunlukla tanınmaz, hypokondri (hastalık hastası) tanısı ile yanlış teşhis edilir.

Haslalığın ileri dönemlerinde yaşam kalitesini çeşitli ölçülerde azaltan kalıcı zararlar beklenebilir. Çoğunlukla tipik olmayan hastalık belirtileri ve kesin olmayan laboratuvar sonuçları yüzünden hastalar tedavi edilmez. Tedavi olmayan kişilerde Borreliose hastalığı geriye dönüşü olmayan, kalıcı zararlar yapabilir. Tedavi olmayan, hastalığı ciddiye alınmayan kişiler depresyon yaşayabilirler. Bu da intihar tehlikesini artırır.

## Borreliose den nasıl korunabilirim?

### 1. Kene ısırığından korunma

Kene ile karşılaşabileceğiniz yollardan uzak durun. Çalılardan, yüksek çimenli yerlerden kaçınm. Cildinizi örten kıyafetler giyinin, ilaveten keneye karşı koruyucu spreyler kullanın. Pantolon paçanızı çoraplarınızın içine sokun.

### 2. Kenelerin aranması ve uzaklaştırılması

Bütün bu önlemlere karşı bir kene kan emmek için yolunu bulabilir. Her yeşil yerde bulduktan sonra çocuklarımızı iyice kontrol edin.

Kenelerin en sevdiği yerler diz arka-ları, kasıklar, göbek deliği, koltuk altları, çocuklarda boyun ve saç dip-leridir. İnsanda görülen çoğunlukla 1 mm büyüklüğündeki kene-nymph-leridir. Bunlara özellikle dikkat edin; bir nokta gibi görünürler. Kene ne kadar erken uzaklaştırılırsa, o ka-dar Borreliose hastalığına yakalan-ma riski azalır.

Keneyi parmağınızla, ya da kalın uçlu kene cımbızı ile uzaklaştırmayın. Aynı şekilde yağla, yapışkan madde ile ve diğer maddeler ile denemeyin. Bunun yerine ince uçlu cımbızlardan yararlanın, bu arada özel kene kart-ları veya bir bıçak yardımı ile arka-dan kenenin emme organını kesin. Geride kalan kısmını doktorunuz uzaklaştırır.

### 3. Belirtilerin tanınması

Teşhisi kaçırmamak için semptomla-rın tanınması çok önemlidir. Çünkü Borreliose belirtileri etken uzaklaştı-rılmazsa bile tedavisiz kaybolabilir.

Birkaç gün ile, haftalar sonrası bile kene ısırığı yerinde veya başka yerde de kızarıklık gözükabilir. (Resim 1: sırtta gözükken gezici kızarıklık, Resim 2: bacakta gözükken gezici kırmızılık). Bu gezici kızarıklıklar enfeksiyon olmasına rağmen hastaların



yarısında gözükmemektedir. Bu kızarıklıklar merkezi olarak büyüyebilir, yuvarlak olmayabilir ve cildin her tarafında gözükabilir.

Hastalığın erken dönemindeki belirtilerden bir tanesi de Borrelien-Lemfositomdur. Kendini genelde yuvarlak olarak, mavi ile kırmızı arası şişlik şeklinde gösterir. Çoğu sefer çocuklarda gözükür. (Resim 3)

Kan muayenesi çoğunlukla erken dönemde yanlış olarak negatif sonuç verir. Çünkü antikorların oluşması haftalar boyunca sürebilir. O yüzden kan testleri sonucuna güvenmeyiniz.

Borreliosenin erken dönemindeki belirtiler grip benzeri semptomlardır. Bu dönemde teşhis zordur. Çünkü hastalık başka bir enfeksiyon da olabilir, ya da kene ile bulaşan diğer hastalıklarla karışabilir. (Örnek: Babeziyoz ya da Erlihiyoz hastalıkları)

Erken belirtiler tamamen ortadan kalkabilir ya da geç semptomlarla birlikte gözükabilir. Haftalar, aylar ya da yıllar sonrası çeşitli belirtiler gözükabilir. Bu şikayetler yaygın olabilir ve değişebilirler.

Yüz felci, tek taraflı eklem şişmesi (Resim 4), kalp-beyin-sinir iltihapları ve gec dönemdeki cilt iltihapları (Resim 5: kronik atrofik dermatitis) borreliose için tipiktir.

## Çeşitli Belirtiler

Borreliose hastalığı kendini belirgin olmayan semptomlar ile gösterebilir.

- Yorgunluk, halsizlik, dayanıksızlık
- Baş ağrısı
- Hastalık hissi
- Eklem ağrıları, eklem sertlikleri
- Kas ağrıları, kramplar
- Kas zayıflığı, seyirmeler
- Sırt ağrıları
- Kalp çarpıntısı, kalp teklemesi, taşikardi
- Uyku bozukluğu
- Gece teri
- Depresyon, moral bozuklukları
- Sinirlilik
- Lenf bezi şişmesi
- Bacak ağrıları, huzursuz bacaklar
- Konsantrasyon bozuklukları
- Mide-bağırsak şikayetleri
- Ayak tabanı veya topuk ağrıları
- Görme bozuklukları
- Kulak ağrıları ve işitme bozuklukları
- Baş dönmesi ve denge bozuklukları
- Dokunma duyusundaki bozukluklar, örnek: karıncalanma, yanma, hissizlik ve batmalar gibi

- Batıcı ağrılar
- Ense sertliği ve ağrıları
- Kilo kaybı veya artması
- İdrar şikayetleri
- Kaburga ağrıları
- Alkole karşı dayanıksızlık

Belirtilerin vücuttaki yeri, bölgesi ve şiddeti değişiktir. Ateş seyrek olur. Küçük çocuklarda koruyucu vücut pozisyonu, reaksiyon azalması, kişilik değişiklikleri ve öğrenme bozuklukları görülebilir.

Borreliose başka hastalıklarla karışabilir ve yanlış tanıya sebep olabilir.

Bunlar:

- Fibromiyalji, romatizma, eklem hastalıkları
- Omuz-boyun Sendromu
- Karpal Tunel Sendromu
- Bel fıtığı
- Nörolojik hastalıklar.
- Örnek: ALS hastalığı, motornörojenik hastalıklar, beyin felci
- Depresyon ve diğer psikolojik bozukluklar
- Somatoform bozukluklar
- Multiple Skleroz
- Bunama
- Artroz

## Bilgi - Tavsiye - Yardım

Teşhis ve tedavide pozitif veya negatif kan testi sonuçlarının önceliği yoktur. Teşhis için şikayetler ve kene ısırığı anemnezi daha önemlidir. Alman Borreliose ve FSME derneğine, İsviçre kene hastalıkları ligine ya da bölgesel yardım gruplarına danışmaya çekinmeyin. Yukarıdaki dernekleri oluşturanlar bu hastalıkla kendileri karşılaşmıştır ve bunların amacı sizi aynı kronik hastalıktan korumaktır.

Daha fazla bilgi için doktorunuza danışın.

Bu flyer "Borreliose und FSME Bundes Deutschland e.V." in bir ürünüdür ve AOK federal derneği tarafından sponsor edilmiştir.

Dieser Flyer ist eine Initiative des Borreliose und FSME Bundes Deutschland e.V., gesponsert vom AOK Bundesverband.

**BORRELIOSE**  
**UND FSME BUND**  
**DEUTSCHLAND**  
PATIENTENORGANISATION BUNDESVERBAND  
www.borreliose-bund.de

Text: Regula Heim und Ute Fischer  
Übersetzung: Dr. Füsün Uyar  
Gestaltung: Frank Sander



## Kendinizi kandırmayın

Keneye karşı herhangi bir aşı yoktur, aynı şekilde kenenin yaşadığı bölge haritaları. Çünkü kene dünyanın kuzey küresinin her yerinde görülmektedir.

FSME ye karşı bir aşı vardır. Bu da kene ile bulaşan hastalık etkenlerinden sadece bir tanesidir. Bu aşı sadece FSME, den korur. Borrelioz, Kırım-Kongo-kanamalı-ateşi (KKKA) ve baska etkenlerden korumaz.

Kenelerin yaşadığı ortamlar sadece sınırlı bir coğrafi bölgeyi kapsamaz. Onlar bahçede ve ormanda, oyun parklarında, yüzme havuzu çimenlerinde, parklarda, hatta kumsallarda pusuya yatarlar. Keneler 1500 metre yüksekliğe kadar iklim kuşağının her yerinde görülebilirler.